

Castell de Mur commemora el centenari de l'arrencament i venda de les primeres pintures del romànic català

Els fets van tenir lloc a la Col·legiata de Santa Maria l'any 1919 i van suposar un punt d'inflexió en la preservació i la protecció de l'art a Catalunya

La presentació dels actes va comptar amb una visita a Santa Maria de Mur | Ajuntament

L'Ajuntament de Castell de Mur ha programat un seguit d'activitats per commemorar el centenari de l'arrencament i venda de les pintures de la col·legiata de Santa Maria de Mur. Aquestes són considerades les primeres que es van arrencar del romànic català. Els fets van tenir lloc l'any 1919 i van suposar un punt d'inflexió en la preservació i la protecció de l'art a Catalunya. Des d'aleshores segueixen al Museum of Fine Arts de Boston.

Com a conseqüència es va posar en marxa la Campanya de Salvament del Romànic Català, en el marc de la qual els frescos de les esglésies del Pirineu van ser arrencats i dipositats a l'actual Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). És precisament gràcies a aquesta campanya que el MNAC disposa d'una de les millors col·leccions de pintura mural romànica a escala mundial.

El programa, que es va presentar el passat diumenge, té com a tret de sortida el pròxim 5 de maig, dia en què la canònica celebra el seu aplec anual. Sota el títol *Mur: cent anys de l'arrencament de les pintures*, s'engloben una sèrie d'activitats que volen recordar els fets

ocorreguts l'any 1919. Un dels actes destacats és l'assistència a l'aplec de Mur d'un grup de periodistes i operadors turístics nord-americans.

Un altre acte destacat del programa és el debat entre Manel Vilar i Martí Gironell sobre les relacions entre col·leccionistes i institucions en l'arrencament de pintures. Vilar és autor del llibre *Lluís Plandiura. El gran Col·leccionista*, mentre que Gironell parla d'aquests fets en la seva novel·la *Strappo*.

La presentació dels actes va tenir lloc diumenge. Foto: Ajuntament de Castell de Mur

S'ha programat també una exposició fotogràfica amb imatges originals de les pintures romàniques de l'absis de Santa Maria de Mur i un seguit de jornades i visites tècniques que inclouran conferències sobre història de l'art, conservació, restauració i museografia de les pintures romàniques. També es faran xerrades més divulgatives sobre la història de l'arrencament de les pintures de Mur i les seves conseqüències.

Història d'un espoli

L'estiu del 1919, el marxant d'art nord-americà Ignasi Pollak va comprar les pintures de l'absis de la canònica de Santa Maria de Mur, un pantocràtor del segle XII, al responsable de la parròquia. Tres experts italians les arrencaren a través de la tècnica de l'strappo, sent la primera vegada que es practicava aquest sistema a Catalunya. Per tal de facilitar-ne l'extracció i el trasllat a Barcelona, on les esperava el col·leccionista Lluís Plandiura, van dividir les pintures en tres parts.

El president de la Mancomunitat (Puig i Cadafalch), el pintor Joan Vallhonrat, el museòleg Joaquim Folch i Torres, i el director de la secció d'Art Medieval i Modern de la Junta de Museus (Jaume Bofill), varen intentar evitar l'exportació de l'obra i fins i tot aturar-ne la venda, però no disposaven dels mecanismes legals necessaris.

Imatge de les pintures de Santa Maria de Mur. Foto: Ajuntament de Castell de Mur

Dos anys més tard, Plandiura envià les pintures a Nova York. L'abril de 1921, van ser venudes en una subhasta que guanyà el Museum of Fine Arts de Boston, on segueixen avui dia. A la Col·legiata s'hi pot veure una còpia, per la qual va ser necessari pagar drets de reproducció.